

Za poglobitev sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo na industrijskem področju

Trgovinska izmenjava med Italijo in Jugoslavijo se v zadnjem času prav razvija. S sklenjenjem raznih sporazumov in konvencij se je gospodarsko sodelovanje med obema partnerjema od leta do leta izpopolnjevalo in razširjalo, zlasti po letu 1954. K poglobitvi trgovinske izmenjave je veliko pripomogla tudi ustanovitev mešanih italijansko-jugoslovanskih in jugoslovansko-italijanskih trgovinskih borznice, ki uspešno delujeta že tri leta.

Posebno hiter vzpon je trgovinska izmenjava med Italijo in Jugoslavijo dosegla po letu 1955, ko sta na obeh straneh vidno naraščala tako izvoz kakor uvoz. Povoljni rekord je bil dosegel leta 1957, ko je vrednost obojestranskega blagovnega prometa znašala 132 milijonov dolarjev in je Italija zasedla prvo mesto v jugoslovanskem izvozu, v uvozu pa drugo. V primerjavi z letom 1956 je to pomenilo dvig obojestranske izmenjave za 52%. Če tedaj pa smo lahko ugotovili, da se je ta dvig odražal predvsem v povečanem jugoslovanskem uvozu iz Italije, ki se je dvignil za 91,4%, medtem ko je v jugoslovanskem izvozu v Italijo znašal le 17,4%.

Na povečanje medsebojne izmenjave so v zadnjem času vplivali pozitivni predvsem dve čimilitelji: liberalizacija italijanskega uvoza iz Jugoslavije, usreščenice sporazuma o posebnih odstavkih Italije Jugoslaviji (hkrati z izkoriščanjem sredstev iz reparacijskih računov) in prehod s klirniškega na multilateralni sistem plačevanja, kar je prispelo k znatni deleži za kritje jugoslovanskih obvez v Italiji. Vse to je jugoslovanski olajšalo tudi večje na ravni potrošnega blaga v Italiji. K zviševanju izmenjave je nazadnje pripomogel tudi sporazum o tehnično-gospodarskem sodelovanju z dne 1. marca 1956, s katerim so bile omogočene razne oblike tehnično-gospodarske, znanstveno-tehnične in industrijske sodelovanja, kar nas tu se posebej zanima. Se preden pa se dotaknemo te vrste sodelovanja na tem področju, naj smemo prebrati tudi nekatere od naših stališč na tem večjo izmenjavo, ki je tudi, da si je italijanska industrija v zadnjem času ustvarila trajne vezi na jugoslovanskem trgu. Negativna stran dosedanjih izmenjav pa je vedno pasivni blagovni saldo na račun jugoslovanske strani zaradi večjega uvoza iz Italije. Tudi v strukturi jugoslovansko-italijanske trgovinske izmenjave je še vedno precej negativnih čimiliteljev; to velja posebej za izvoz jugoslovanskih končnih izdelkov, strojev in drugih končnih proizvodov v Italijo, ki se ni razvil po jugoslovanski želji, čeprav so ti proizvodi kakovostno na višini. Zato menijo v jugoslovanskih izvoznih krogih, da bi bilo treba predvsem izboljšati sestavo dosedanjih izmenjav med obema državama, za kar imajo tudi jugoslovanski izvozniki še mnogo neizkoriščenih možnosti; po drugi strani pa bi morala Italija uvesti še večjo liberalizacijo na področju uvoza iz Jugoslavije, ki bi lahko istočasno povečala izmenjavo italijanskih gospodarskih trgov za jugoslovanske industrijske proizvode. Te potrebe nakazujejo tudi podatki o blagovni izmenjavi v prvem polletju letosnjega leta, zlasti pa o realizaciji v prvih devetih mesecih tega leta, ko je medsebojna izmenjava dosegla samo nekaj nad 93 milijonov dolarjev. V primeri z istočasno realizacijo v lanskem letu (97 milijonov dolarjev) pomeni to padec za približno 4,1%.

Ob novih jugoslovansko-italijanskih trgovinskih pogajanjih, ki so že napovedana, bi bilo treba vse ovire v medsebojni trgovinski izmenjavi skrbno analizirati in jih z ustreznimi ukrepi in novimi sporazumi odstraniti. V tem pogledu bi po našem zaslužio posebno pozornost vprašanje pospeševanja italijanskega sodelovanja, ki je še do danes pokazalo, da ima realne osnovne. 25 sporazumov o odkupu italijanskih licenc s tem so že položeni prvi temelji za ustvarjanje dolgoročnih gospodarskih zvez med obema državama. V nadaljnjem razvoju pa bi bilo treba orientirati italijanske partnerje na sodelavce (in po njih še druga italijanska podjetja) na kupovanje raznih industrijskih in pol industrijskih proizvodov v Jugoslaviji, ki ima za to potrebne surovinske baze. Posebno pozornost pa bi bilo treba posvetiti vprašanju izdelave delov italijanske opreme, namenjene za jugoslovanski trg, ustreznih jugoslovanskih tovarnah, ki imajo za takšne potrebe in zahteve vso ustrezno opremo in so se tudi same že uveljavile na tujih trgih z izvozom svojih končnih izdelkov. Prvi koraki italijanske industrije z nekatere izmed takšnih jugoslovanskih podjetij so že pokazali, da so na tem področju še ogromne neizkoriščene možnosti, katerih ostvarljivost so potrdili v prvi sestanki predstavnikov italijanske in jugoslovanske industrije.

Razume se, da bo morala tudi jugoslovanska industrija pokazati v tem pogledu večjo iniciativnost, zlasti z ustanavljanjem svojih predstavitev v Italiji in sosenanjenjem italijanskih

NEODVISNOST ZA NIGERIO. Angleška vlada se je obvezala, da bo 1. oktobra 1960 priznala popolno neodvisnost prebivalstva Nigerije, ki šteje 35 milijonov ljudi.

„Sodobna elektronika“ vzbuja mednarodno pozornost

Ljubljana, 29. oktobra. V petek se odpre V. sejem radia in telekomunikacij ali na kratko »Sodobna elektronika«. Odprt ostane do 9. XI. To pot bo vsa razstava v znamenju avtomatizacije, saj prav avtomatizacija širom sveta skoraj bi rešila »avtomatizacijo napreduje, hkrati pa zastavlja človeštvu nova vprašanja in razburja duhove. Saj ima tudi avtomatizacija, kakor vsi novi pojavi, dvojno lice: po eni strani koristi človeku, ko opravlja njegovo delo hitreje in precizneje kakor on, po drugi strani pa neobhodno povečuje brezposelnost. Vendar pa vala, ki zajema kontinent za kontinentom, ni mogoče ustaviti in hočeš nočeš moramo tudi mi plavati z njim...

Sejem »Sodobna elektronika« je postal že priljubljena razstava, posebno novih predmetov in izumov, ki sodijo v področje elektronike. Posebno radi ga obiskujejo naši tehniki vsi stroki in pa tudi mladina, ki kaže živo zanimanje za vse pojave na tem področju. Vsi ti pač iz poučnih razlogov, gospodarstveniki in vodilni industrijski strokovnjaki pa seveda iz narodno-gospodarskih in strokovnih. Tudi letos moramo zaznamovati veliko število razstavljavcev; preko 80 jih je in od teh skoraj dve tretjini tujih. Iz 13 evropskih in izvenevropskih držav so se razne tvrdke udeležile letošnjega sejma. Poleg domačih udeležencev iz raznih republik Jugoslavije so se udeležile razstave še naslednje pomembne države: Italija, Avstrija, Madžarska, Zpadna in Vzhodna Nemčija, ZSSR, Belgija, Danska in ZDA. Jugoslaviji zastopa na tej razstavi 25 podjetij, od teh naj omenimo samo nekaj večjih, kot so v Sloveniji: »Iskra«, tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov, nadalje Telekomunikacije, Industrija za elektro-zveze, Radiocenter, Elektrosignal in dr. Iz ostalih predelov Jugoslavije so razstavili: iz Beograda tvrdke »Nikola Tesla«, »Pupina«, »Elektrovez«, nadalje iz Banjaluke, iz Zagreba in drugih krajev. Po vsem tem lahko sklepamo, da je v Jugoslaviji že močno razširjena in kaže od leta do leta viden napredek. Izmed tujih držav naj omenimo

(Po izvirnih podatkih Slovenke in Indije) V sodobni metalurgiji zbija že dolgo pozornost in obudovanje visok železen steber v bližini New Delhija v Indiji, ki je brez kakršnekoli vidne zaštite že stoletja izpostavljen vsem vremenskim vplivom, pa ne rjavi. Kakor smo že javili v zadnji številki »Gospodarstva«, smo naprosili Slovenko, ki živi v New Delhiju in ki je našim čitateljem že znana iz sporobil, objavljenih letos v aprilu, naj iz tamkajšnjih virov zbere o tem stebru kake zanimive natančnejše podatke. Po navedbah iz teh virov objavljamo danes naslednje poročilo.

V okolici New Delhija so številni dokazi davno minulih civilizacij in kultur, med njimi tudi še deloma ohranjen, deloma že razpadajoče zgradbe indio-islamske arhitekture iz dobe našega srednjega veka. Med temi zgradbami je najbolj znamenit arhitektonsko krasen, vitez stolp, ki ga imenujejo Kutab Minar. Stoji nekako 15 km jugozahodno od New Delhija. Ta stolp je svetovno znan zaradi svoje arhitektonske lepote in po njem se imenuje tudi vsa njegova okolica z raznimi starimi, večinoma že razpadajočimi zgradbami iz dobe kasnejših muslimanskih vladav. Ta tu je bilo nekoč središče starega Delhija. Zapadno od stolpa, ki je še dobro ohranjen, so razvaline prve v Delhiju zgrajene mošeje, ki jo imenujejo Kuvvat-ul-Islam. Ta mošeja je bila zgrajena v dvanajstem stoletju po Kr. na prostoru, kjer je stalo poprej neko starejši indijski svetišče. Pred razvalinami te mošeje stoji pa znani indijski železni steber, ki ne rjavi. Imenujejo ga po angleško »Iron Pillar«, »Ashoka Pillar« ali tudi »Gupta Pillar«. Slika, ki jo objavljamo, prikazuje železni steber pred vhodom v mošejo.

Navedbe, ki jih dajejo razni viri o višini stebra, se ne ujemajo, morda zaradi tega, ker je težko oceniti v zemljo zakopan del stebra. Po nekaterih naj bi bil okrog deset metrov visok, po drugih le nekaj nad sedem metrov. Premier stebra znaša pa okrog 40 cm. Steber je vkopan s svojim podstavkom globoko v zemljo in je prikovan z močnimi železnimi drogov in skalnate temelje.

Izdelan je bil v četrtem stoletju po Kr. v spomin, kakor razlaga starindij-

Zahod odbija pridelke iz revnejših dežel

Ostra polemika na zborovanju GATT - Več svobode za industrijske kakor kmetijske proizvode

Na mednarodni konferenci GATT v Zenevi, to je splošnega mednarodnega sporazuma za znižanje carin, se je te dni pokazalo ostro nasprotje med državami Evropske gospodarske skupnosti (enotnega tržišča) in predstavniki nekaterih drugih držav, ki niso pristopile k Evropski skupnosti. Čedalje bolj postaja očito, da se članice Evropske gospodarske skupnosti vedno bolj zapirajo pred uvozom zlasti kmetijskih proizvodov iz drugih držav.

Kot predstavnik teh različnih teženj v mednarodni trgovinski politiki sta se spoprijela minister za kmetijstvo Zahodne Nemčije Lubke in finančni minister Nove Zelandije Nordmeyer. Ta je očital Zahodni Nemčiji, da se je za-

prla pred uvozom kmetijskih pridelkov, kakor masla, sira in mesa. Nemčija je to storila v zadnjih dvanajstih mesecih, ko je bila njena plačilna bilanca skrajno ugodna, medtem ko je za Novo Zelandijo nastopila v zunanji trgovini kriza, ker je začel padati izvoz njenih kmetijskih pridelkov. Se ostreje je nastopil proti Nemčiji predstavnik Avstralije. Izjavil je, da bo Avstralija zavrla uvoz nemškega blaga, ako bo Zahodna Nemčija še nadalje ovrhala uvoz kmetijskih pridelkov.

Nemški minister se je postavil po robu ter je izjavil, da njegova država ne more sprostiti uvoza kmetijskih pridelkov iz držav izven Evrope, ker bi s podobnim korakom prizadela tiste evropske države, ki izvažajo kmetijske pridelke na nemški trg. Ko je govoril o »evropskih državah je g. Lubke imel v mislih predvsem države Evropske gospodarske skupnosti, ki so bogate s kmetijskimi pridelki, to je Italija, Nizozemska in Francija.

Nastop nemškega ministra je vzbudil pozornost tudi pri predstavnikih drugih zahodnih držav. V gospodarskih krogih zahodne Evrope so si svesti, da pomeni ovrhanje uvoza surovin in kmetijskih pridelkov iz revnejših dežel na Zahod škodo tudi izvozu industrijskih blaga iz zahodnih industrializiranih držav. Ni dvoma namreč, da bi z izkupičkom od prodaje kmetijskih pridelkov revnejše dežele lahko kupovale več industrijskega blaga na Zahodu. Toda sami Angliji, ki so zainteresirani na povečanju izvoza svojih industrijskih izdelkov v revnejše dežele, niso hoteli načeti vprašanja uvoza kmetijskih pridelkov niti, ko je šlo za ustanovitve Prostege evropskega trgovinskega področja. Neki angleški gospodarstvenik pripominja, da Angliji ni-

majo zdaj pravice nastopiti proti utelejanju nemškega ministra, ki je branil koristi članice Evropske gospodarske skupnosti, ko so vendar sami odbijali poprej vsako razpravo o ureditvi trgovine s kmetijskimi pridelki, češ da je bila ta zadeva rešena že v okviru Britanske državne skupnosti. Predstavnik Anglije so na vseh mednarodnih sestankih glede Prostege evropskega trgovinskega področja naglašali, da se čutijo preveč vezane nasproti ostalim članicam Britanske skupnosti, ki izvažajo kmetijske pridelke na angleški trg, da bi lahko odprli vrata kmetijskim pridelkom iz drugih držav.

PREMALO SVOBODE V TRGOVINI S KMETIJSKIMI PRIDELKI

Zanimive so ugotovitve skupine strokovnjakov, ki je pod vodstvom prof. Haberlerja po nalogu GATT proučila smerice, po katerih se razvija svetovna trgovina s kmetijskimi pridelki. Ti strokovnjaki so ugotovili, da je poraba kmetijskih pridelkov po drugi svetovni vojni močno narasla v primeri s predvojnjo, toda hkrati je padel uvoz kmetijskih pridelkov iz drugih držav. Medtem ko so bile carine industrijskih izdelkov sčasoma znižane, niso carine na kmetijske pridelke sledile temu razvoju, temveč so šle celo v obratni smeri. Ta razvoj, to je preprečevanje uvoza kmetijskih pridelkov iz revnejših dežel, utegne kvarno vplivati na razvoj zunanje trgovine, to je na izvoz industrijskih izdelkov v te dežele.

Iz poročila strokovnjakov GATT je očito, da ne pada očitek glede omejevanja uvoza kmetijskih pridelkov samo na Zah. Nemčijo temveč, da zadene tudi ostale zahodne države, med temi tudi Ameriko.

Evropska ali evropskoameriška skupnost?

Previdnost z radio-aktivnimi snovmi

Mednarodna agencija za atomsko energijo je v New Yorku objavila poročilo o svojem delovanju za čas od novembra lanskega leta do junija 1958. Za zdaj gre samo še za organizacijo njenega dela, katerega sadovi se bodo pokazali šele prihodnje leto. Doselej še ni bilo povpraševanja po atomskih surovinah. Eden glavnih namenov te agencije, ki je bila ustanovljena lanske leto, je ta, da uredi mednarodno izmenjavo atomskih surovin in določi zadavne pogoje. Članice agencije so ji ponudile doslej 5.140 kg urana 235. Po drugih sporočilih iz teh držav bo agencija razpolagala tudi z zadostnimi količinami navadnega urana in torija.

Agencija se še posebej bavi z vprašanjem, kako naj se zavaruje človeško zdravje pri proizvodnji atomske energije in prenašanju radioaktivnih snovi. Sestavlja jo zadavne pravilnike, ki se bodo nanašali tudi na prevoz radioizotopov. Organizirala bo tudi posebno informativno službo.

Francoz P. H. Teitgen je bil mnenja, da je treba nastopiti proti uvažanju ameriškega premoga in braniti koristi carinske enotnosti držav Evropske premogovne in jeklarke skupnosti pred ameriškim premogom; sicer bi ustanovljena jeklarska skupnost ne bila evropska, pač pa evropsko-ameriška.

FILMSKO SKUPINO so ustanovili pod okriljem evropskega parlamenta šestih držav v Strasbourgu. Skupina bo zbiral podatke o pravnih določbah za uveljavljanje filmske industrije v evropskih državah.

PODRAZITEV KROMPIRJA V ZAHODNI NEMCIJI

Osrednja zveza nemških trgovcev s krompirjem je v Hannoveru objavila, da bo letos krompir za eno marko (okoli 148,75 lire) višja kakor lanske leto. Letošnji pridelek je bil razmeroma mnogo slabši kakor lanski in bo verjetno dosegel komaj 23 milijonov tun. Letos kmetje ne oddajajo radi krompirja.

Zakaj ne rjavi indijski steber

V njem sta hvaležnost in znoj indijskega ljudstva

ski napis na njem, nekemu kralju, imenovanemu Chandra, ki ga zgodovinarji ivotestvo s kraljem Chander Gupta II. iz dinastije Gupta, ki je vladala nad večjim delom severne Indije v IV. st.

Kako je steber bil izdelan v navede-

ni velikosti z gotovo primitivnimi napravami in pripomočki tedanje metalurgije, ni povsem jasno, vsekakor pa je spretnost tedanjih metalurgov spričo velikosti in kakovosti stebra obudovanja vrsta vredna. Analiza železa, katero na-

vaja arheološki oddelek bivše britansko-indijske vlade v zadnjih spisih, je naslednja: ogljika je 0,080, silicija 0,046, žvepla 0,006, fosforja 0,114%, mangana nič, skupaj neželeznih sestavin 0,246%, železa 99,72%. Specifično težo navaja isti vir s 7,81. Površina stebra je gladka in ne rjavi.

Razen starodajnega napisu v sanskritu, ki razodeva dobo nastanka stebra, so na njem tudi novejši napisi iz desetega, enajstega, šestnajstega in osemnajstega stoletja, ki pa o zgodovini stebra ničesar ne povedo. Napis iz X. stoletja je v perzijskem, kasnejši v hindujskem jeziku. Čudno je, da iz razdobja petih stoletij, od IV. do X. ni nobenega napisu. Zgodovinar V. A. Smith sklepa iz te okolnosti, da je steber prvotno bil postavljen kje drugje in da je bil v XI. stoletju premeščen na sedanjí prostor.

Naša Slovenka poroča, da je že večkrat bila tam pri stebru, ki je res čudovit. Njegova površina se kar svetli in je silno gladka. Za turistje je steber posebno privlačna točka. Nastala je navada, da ga vsakdo poskuša objeti, toda tako, da se s hrbtno postavi ob njegovo, a roke poskuša skleniti za stebrom. To se menda le malokomu posreči in tak človek baje v življenju ne bo imel posebne sreče.

Po navedbah domaćinov, s katerimi se je naša Slovenka razgovarjala, je steber baje bil izdelan v Biharju, kot spomenik pogumnemu junaku, ki je državo Bihar rešil pred sovražnikom, a je bil ranjen in je umrl. Vprašala je tudi enega izmed prisotnih Indijcev, iz česa je steber narejen, da ne rjavi, pa je dobila odgovor, da je v tem stebru glavna snov hvaležnost naroda in njegov znoj, kar nikoli ne bo rjavelo. In ker se junak, ki se ga steber spominja, čez tisoč in tisoč let lahko zopet pojavl v novi reinkarnaciji, je in bo steber vedno čist in svetel in nikoli ne bo rjav.

Ali se bodo naša metalurgi s to razlago zadovoljili?

Dr. O.

Takole je karikaturist londonskega »Observerja« predložil angleškemu bralcem obljubo sovjetske vlade, da bo s posojilom 400 milijonov dolarjev pripomogla k izgraditvi velikega jezusa na Nilu pri Asuanu. Hruščev je s tem položil temeljni kamen za novi jez. Karikaturist je na ta temeljni kamen zapisal »Pogreški zahoda« ter je s tem hotel naglasiti, da je bila politika zahodnih držav, Velike Britanije, Francije in Amerike kriva, da se je Naser (ki ga tudi vidimo na karikaturi) obrnil za pomoč v Moskvo. Ta je zdaj negovi želji ugodila pač iz političnih računov, da bi svoje postojanke na Bliznjem in Srednjem vzhodu utrdila na škodo zahodnih držav.

Nekateri zahodni komentatorji so tudi mnenja, da se Naser v zadnjem času bolj opira na Moskvo, ker se Tunizija odčituje Združenji arabski republik in nagiblje bolj k Zahodu.

Vest o sovjetskem posojilu za graditev asuanskega jezusa je sovjetska agencija TASS priobčila v času, ko se je mudil v Moskvi maršal Amer, obrambni minister Združene arabske republike. Pravijo, da je Amer zaprosil tudi za orožje, ki naj bi ga poslal v Kairo iz Češkoslovaške. Z denarjem, ki ga bodo Rusi posodili Egiptu, nameravajo izvršiti prvo etapo del za graditev asuanskega jezusa; v Sovjetski zvezi bodo kupili potrebne stroje in razno opremo; pri graditvi bodo pomagali tudi sovjetski strokovnjaki.

Londonski »Times« meni, da je sklep Združene arabske republike, da sprejme sovjetsko posojilo za graditev asuanskega jezusa prav tako važen mednarodni dogodek kakor odločitev egiptovske vlade iz leta 1955, da prodra državam vzhodnega bloka bombaž v zamenjo za orožje iz teh držav. List meni, da predsednik Naser ne kaže v zadnjem času volje, da bi uredil angleško-egiptovske finančne zadeve v zvezi s sušsko krizo. Kljub temu njegovemu obotavljanju niso pričakovali, da se bo odločil za posojilo iz Moskve.

Graditev asuanskega jezusa je izrednega pomena za egiptovsko gospodarstvo. Ko bo jez dograjen, bodo iz njega dobivali vodo tudi tiste pokrajine, na katerih je kmetijstvo doslej popolnoma zaostalo zaradi pomanjkanja vode. Za Egipt je velikega pomena, da najde nove vire za prehrano prebivalstva, ki se naglo množi. Po zgraditvi jezusa bodo ob Nilu nastale tudi nove elektrarne, ki bodo omogočile industrializacijo dežele.

Ko so na Zahodu proučevali vprašanje posojila Egiptu za graditev asuanskega jezusa, so računali, da potrebuje Egipt v ta namen 460 milijonov funtov sterlingov (782 milijard lir). Ameriški minister je julija 1956 ponudil Egiptu okoli 55 milijonov dolarjev (34 milijard 320 milijonov lir), angleška vlada pa okoli 15 milijard. To bi bil prispevek zahodnih držav za delo ob Nilu v prvi etapi. Svetovna banka je ponudila nadaljnih 200 milijonov dolarjev (124 milijard 800 milijonov lir). Te ponudbe je Zahod potem preklical zaradi zunanjih političnih sporov z Naserjem, zlasti zaradi Sueškega prekopa.

ITALIJA GLAVNI KUPEC AVSTRIJSKE ŽIVINE

V zadnjih letih je živinoreja v Avstriji znatno napredovala. Povečal se je tudi avstrijski izvoz živine, in sicer takole: leta 1949 za 8.049.000 šilingov, leta 1955 za 75.698.000, leta 1956 za 269 mil. 653.000, leta 1957 za 447.864.000, v prvem polletju leta 1958 za 333.000.000. Letos so torej izvozili za 56% več kakor v istem razdobju lanskega leta.

V Italijo, ki je glavni kupec avstrijske živine, je avstrijski izvoz napredoval takole: leta 1949 za 6.542.000 šilingov, leta 1955 za 43.698.000, leta 1956 za 196.941.000, leta 1957 za 370.003.000, v prvem polletju 1958 za 248.068.000.

Zanimivo je, da je izvoz sira in mlečnih izdelkov iz Avstrije v Italijo v zadnjih letih tako napredoval, da že presega izvoz tega blaga iz Italije v Avstrijo.

Poglejmo še razvoj avstrijske živinoreje po številu glav: Prašiči: leta 1948 1.617.000, leta 1955 2.933.400, leta 1958 2.916.700; goveja živina: leta 1948 2 milijona 108.500, leta 1955 2.346.500 in leta 1958 2.296.700. Medtem ko je število prašičev in govejih glav vidno napredovalo, je v zadnjih desetih letih število konj nazadnje doseglo 29,4%, in to v prvi vrsti zaradi uvažanja strojev v kmetijstvo.

Objavljeno sovjetsko posojilo znaša, kakor rečeno, 400 milijonov rubljev (56 milijard 100 milijonov lir).

AMERIŠKI DENAR ZA JEZ V GHANI?

Ameriška vlada proučuje prošnjo vlade afriške države Ghana za podelitev posojila v znesku 500 milijonov dolarjev, ki bi ga Ghana potrošila deloma za zgraditev velikega jezusa čez reko Volta, deloma pa za ureščenje svojega gospodarskega načrta. To željo je izrazil ministrski predsednik Ghane med svojim obiskom v Washingtonu. Ob Volti bi zgradil elektrarno, ki naj bi proizvajala 600.000 kilowatov električne energije, pozneje pa toplotne aluminij, ki bi izkoriščale ležišča boksita v Ghani. Prvotno sta sprožili ta predlog držav Aluminij Company of Canada in angleška vlada. Pozneje se ta načrt opustili iz strahu, da bi svetovno povpraševanje po aluminiju nazadovalo.

maenje

Starša se pobjavlja od kraške zemlje

Tok... tok... tok... Od kod se je vendar vzel človek, ki je po tolikih letih zopet prišel za kramp in prišel kopati na sosedovi nji? Toliko let so gosnodi v njih okoli njihve lahko mirno spali. Ni jih vznemirila glasnost prebršnih kmetov, ki so nekdanj to orali, ne mikaniz živine. Zda pa ti teški udarci po zemlji, ki jo je že za vna pri prestala trava, in že ob petih zjutraj!

Človek ne bi verjel lastnim očem: V črno oblečena starša je vhitela velik kramp, škaj pa večji od nje same. Od kod ta prikazen? Morda pa se naša okoličani vračajo k zemlji, ki trdi kraski zemlji, a zato zvesti in hvaležni tudi tedaj, ko ti arzenal obrne hrbet. Ne, ni domačinka, Furlanka je. Njeni mlažji so se priselili iz Furlanije z vso družino, on je dobil mesto strokovnega učitelja v zavodu »Vilaggio del fanciullo. Zakaj je vodstvo šlo po lakšnega mojstra v Furlanijo, ne nem. Sicer je tudi arhitekt, ki je zgradil in še gradi tu čudne stavbe, ki imajo obliko starih križark, zgrajenih kakor naša, da se okoli njih lahko svobodno podi kraška burja, doma tam nekje iz Vidma.

Tisti topi udarci po kraški zemlji so me še dober teden vsak dan prebudili ob isti uri, natančno okoli petih, dokler se ni prikazala na njeni bisti kraška zemlja, ki je pošvala še toliko let. Čez nekaj tednov je zasenel na njivi radič, nato solata in druga povrtnina, pozneje je zrastle tudi visoka sončnica. Kakšen zgled tistim, ki so takto naglo in nepremišljeno obrnili zemlji hrbet! Okoli njive so se igrali otroci in snaha je ob nedeljah postavila še naslonjake za svoje znanke iz mesta. Ona sama, ki pripada novemu mlajšemu rodu, si seveda ni umazala prstov z zemljo.

Ce pri 75, leto človek lahko doživi kakšno razočaranje, potem ga je ta starša tedaj, ko je drugi sosed kupil parcelo z njeno njivo in ko je potegnil tik pred vodom na njo bodočo žico. Toda starša se ni dala ugnati. Želena je kopati drugo njivo tik ob sami hiši, ki ni bila prodana. Tudi ta kos zemlje je kmalu ozelenel.

Nekako po treh letih sem jaz doživel presenečenje. Povedali so mi, da se Furlani odšelijo in vrnejo v San Donà del Piave. Zakaj, nisem mogel zvedeti. Ni verjetno, da on ne dela več v zavodu »Vilaggio del fanciullo. Se manj verjetno se mi zdi, da bi starša odločila kramp, čeprav ji je glava zlezla že med ramena, saj je pričela gojiti celo prašiče, ki jim je prinašala pomije iz begunskega tabo-rišča. Ne, ona ni obupala niti nad trdokrasko zemljo. Zato mi je žal po njej.

— lb. —

Iz življenja

S časom cenimo svoje prijatelje po finesi njihovega občutka za takt. Ljubezno so sanje in gibanje. Veliko prilizovanje je nemo. Prenekateri človek je resnično ljuben, ker nima razloga, da bi lagal.

Paul Valery

Ob svojem prihodu v Trst ali Milan obiščite naše
Trst, Ul. S. Nicolò 22 • Telef. 31-138

MAGAZINE ANGLEŠKEGA BLAGA IN KONFEKCIJE

Bogata izbira prištnih angleških in domačih tkanin

Milan, Piazza IV Novembre, 4
(Angolo via Sammartini - Stazione Centrale - Pri glavni železniški postaji v Milanu) - Tel. 680-682

PO SVETU

IZVOLITEV NOVEGA PAPEŽA. Po večkratnem glasovanju, katerega se je udeležilo 51 kardinalov, je bil v tork izbran za novega papeža beneški kardinal Angel Josip Roncalli, rojen 25. novembra 1881 v kmečki družini v Sot-tu il Monte v pokrajini Bergamo. Novozvoljeni papež si je izbral ime Janez XXIII. V Milanu se je seznanil s prefektom knjižnice Ambrosiana mons. A. hilom Rattijem, ki je postal pozneje papež Pij XI. Benedikt XV. ga je poklical v kongregacijo Propaganda Fide, kjer se je zlasti seznanil z vprašanji vzhodne cerkve. Postal je apostolski delegat v Bolgariji in pozneje v Carigradu. Od tod je bil premeščen kot nuncij v Pariz ter je leta 1953 postal kardinal. Iz Pariza je odšel v Benetke.

USODA ITALIJE V PAPEŽEVH RO-KAH? Znan italijanski publicist E. Mattei je po smrti Pija XII. v tedniku »Il Tempore« zapisal: »Usoda italijanske politike bo v rokah bodočega papeža. Njegovi sklepi utegnejo povzročiti odločen preobrat v orientaciji največje italijanske politične stranke. Pisec je prišel od tega zaključka na podlagi razglabljanja o vplivu Cerkve na kršćansko demokratsko stranko v Italiji.

KATOLICANI PO SVETU. V Zahodni Evropi je 183.128.000 katolicanov; v Sovjetski zvezi in njenih zaveznikih državah 45.621.000; v Afriki 20.444.000; v Aziji 32.818.000; v Avstraliji, Novi Zelandiji in Oceaniji 2.803.000; v Kanadi 7.550.999; v Združenih ameriških državah 35.868.977 in v Latinski Ameriki 172.271.000.

OSTRA VOLILNA BORBA V AMERIKI. Prihodnji tork bo v Združenih ameriških državah volili nove poslance v predstavniški dom (poslanske zbornice) in eno tretjino senatorjev. Volilna borba med republikanci in demokrati je izredno ostra. Republikanci imajo zdaj v osebi Eisenhowerja predsednika republike, ki ostane na svojem mestu do leta 1960, v parlamentu pa so šibkejši. Voditelj demokratov Stevenson je na enem izmed svojih zadnjih shodov nastopil proti zunanji politiki sedanjega vlade, češ da ne upošteva dejanske moči Sovjetske zveze. Zmotno je stališče republikancev, da je Sovjetska zveza šibka in da bo sovjetski sistem propadel. Narodni po svetu morajo živeti skupno ali skupno umreti. Se bolj je treba razviti trgovino in kulturne zveze s Sovjetsko zvezo ter se z Rusi pogajati na kakršnikoli ravni.

DE GAULLE IN ABBAS. Po ljudskem glasovanju se je položaj De Gaulle udril. Predsednik alžirске vlade v izgnanstvu Ferhat Abbas je ponudil De Gaulleu spravo na podlagi častnega sporazuma, ki bi Alžircem zagotovil neodvisnost. De Gaulle je nato povabil Alžirce na pogajanja v Pariz in jim zagotovil popolno nedotakljivost. Abbas je odgovoril, da se ne mara pogajati na francoskih tleh, pač pa naj se za pogajanja izbere mesto v neki nevtralnici državi.

Kaj moraš vedeti o barvastih kovinah

KOVINE

Clovestvo troši dandanes prav velike količine kovinskih rud in proizvodov iz teh rud. Iz okoliščine, da odpade kar 93% vse potrebne na samo železo in njegove proizvode, komaj 7% pa na druge, abarvastе kovine, bi morala kdo skledati, da so te manj pomembne. Vendar pa temu ni tako, kajti brez njih bi svet danes ne mogel naprej.

Barvaste kovine delimo navadno v težke, lahke, plemenite in redke. Med težke sodijo, razen nekaterih manj važnih, baker, svinec, cink, kositer ali cin, nikelj, kobalt, kadmij in antimon, med lahke aluminij, magnezij in berilij; med plemenite zlato, srebro in platina; med redke pa molibden, volfram, vanadij, živo srebro ter radioaktivne kovine uran, radij in torij.

O bakru smo na tem mestu že pisali; zato se bomo danes omejili na ostale težke kovine, ki jih tako imenujemo zato, ker imajo vse specifično težo nad 3,8. Skupno je tem kovinam tudi to, da naravne zaloge njihovih rud niso neizčrpne in da jih zato radi zamenjajo z drugimi snovmi, kjer pač gre.

Svinec, ki je mehak, precej odporen in se lahko obdeluje, rabijo za oblogo tako imenovanih svinečnih hranov v proizvodnji žvepelne kisline, za izolacijo kablov, za akumulatorske plošče, za vodovodne cevi, za ulivanje šiber, za izdelovanje raznih tub, za prevleko pločevin, v proizvodnji barv, raznih soli in stekla, v vojni industriji (svinečne kroglice, »svinečenko«) ter za razne legure, med katerimi je posebno važna zlitina za črkovino (tiskarske črke), ki vsebuje 8 — 20% antimona in 3 — 8% kositra. Mehki svinec ima čistino 99,99%, rafinirani pa vsaj 99,7%.

Svinečne rude, ki so galenit, ceruzit in anglezit, pridobijo največ v ZDA (leta 1955 302.000 ton), Avstraliji, Mehiki, južnozhodni Afriki, Kanadi in Peruju, kjer so omenjenega leta pridobili povsod nad 100.000 ton rafiniranega svinca (o sovjetski proizvodnji nimamo podatkov). Bogate so tudi Jugoslavija (leta 1956 je dosegla proizvodnja rafiniranega svinca 76.000 ton), Maroko, Nemčija, Španija, Italija (leta 1955 51.000 ton), Poljska in CSR. V Italiji so največja ležišča v območju Iglesiente na Sardiniji, manjša pa v Rajblju pri Trbižu, okrog Bergama in v Toskani, v Jugoslaviji pa v Treptu in Zletovu v Srbiji ter v slovenski Mežici.

Od svinečnih spojin naj omenimo še *minij*, to je rdeč prah, ki ga rabijo zlasti pri pleskanju železnih drogov in ograj; take prevleke namreč posebno dobro varujejo železo pred rjo.

»MESING«

SLOVANSKEGA IZVORA

Cink. Splošno je znano, da nam zlitina cinka z bakrom daje med, ki ji pravijo Nemci Messing. Vse kaže, da so to leguro odkrili najprej Slovani, in neke smo brali, da je sploh beseda »messing« slovenskega izvora. Cink pridobivajo iz galenita, ki je glavna svinečna ruda, in iz drugih rud. Kjer je svinec, je po navadi tudi cink in

Mednarodna trgovina

Trgovina med Jugoslavijo in Indonezijo

Med pogostimi obiski tujih državnikov Jugoslaviji naj omenimo najnovejši obisk predsednika indonezijske vlade Džuande Kartavideja. Predsednik indonezijske vlade se je na svojem večernem potovanju po Jugoslaviji zanimal tudi za gospodarsko in socialno ureditev ter si ogledal več velikih industrijskih obratov, med temi tudi ladjedelnico »Tretji maj« na Reki.

Ob tej priložnosti so govorili tudi o možnostih nadaljnje okrepitve trgovinskih stikov med obema državama. Prvi trgovinski sporazum je bil sklenjen za junija 1953. Ta je bil decembra 1956 dopolnjen z novim sporazumom. Izmenjava se ni tako ugodno razvila, kakor so prvotno pričakovali. Temu so v prvi vrsti krive pogoste gospodarske izpremembe v Indoneziji, predvsem pa dolge glade nastajajo zunanje trgovine. Težave nadstajajo tudi zaradi skakanja cen v Indoneziji. Jugoslovanska podjetja se ne morejo tako hitro prilagoditi novim položajem na indonezijskem trgu. Podatki o razvoju trgovine med Jugoslavijo in Indonezijo pričajo o veliki nestalnosti. V prvih letih je Jugoslavija uvažala precej več blaga, kakor ga je izvažala, v poznejših letih pa se je položaj preobrnil. Dejansko gre še vedno za majhen obseg izmenjave. Leta 1954 je Jugoslavija n. pr. uvozila za 102 milijona dinarjev indonezijskega blaga, naslednje leto za 263 milijonov, leta 1956 za 169, lanske leto za 8 milijonov in v prvih petih mesecih 1958 za 4 milijone dinarjev. Jugoslovanski izvoz v Indonezijo se je gibal takole: leta 1954 20 milijonov dinarjev, 1955 122 mil., leta 1956 65 mil., leta 1957 pa 126 mil. in v prvih petih mesecih tekočega leta 72 mil. dinarjev.

Jugoslavija uvažja iz Indonezije predvsem kavčuk, cin in razne začimbe. Izvažja ji predvsem kemične proizvode, kakor amoniak, kavstično sodo, cement, taninov ekstrakt, žvgalice, papir pa tudi jeklene izdelke. Letošnjo spomlad se je v Indoneziji sestal mešani odbor predvsem zato, da bi izmenjavi postavljal trajnejšo podlago. Dogovorili so se, da bodo v reškem pristanišču odprli

GOMULKA V MOSKVI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

GOVORILNI KOVINI. Preteklo soboto je prispela v Moskvo poljska delegacija, ki jo je vodil Gomulka v spremstvu poljskega ministrskega predsednika. Delegacija sta pozdravila Hruščev in predsednik vrhovnega sovjeta Vorosilov. Hruščev je Gomulko pri pozdravu objel. Gomulka je izjavil, da je prišel v Moskvo z namenom, da okrepi prijateljstvo in zavezništvo s Sovjetsko zvezo. Hruščev je v odgovoru podaril, da je ta obisk dokaz nadaljnje okrepitve prijateljskih zvez med obema narodoma. Naglasil je veliko prijateljstvo in ljubezen sovjetskega naroda do Gomulke ter ga nato še enkrat objel. Gomulkov obisk ima očitno namen odstraniti vse dvome, ki so nastajali med odnosi obeh držav, odkar je Gomulka pred dvema letoma prevzel oblast na Poljskem. V tem času je sprejel ameriško gospodarsko pomoč, ki znaša skoraj 100 milijonov dolarjev na leto.

skladišče za indonezijsko blago. Reka je po mnenju odbora zelo ugodno pristanišče zaradi svojih prevoznih zvez ter bi se nanjo lahko naslonila trgovina z Indonezijo. V Indoneziji namerjajo ustanoviti mešano jugoslovansko-indonezijsko družbo, ki bi pospeševala medsebojno izmenjavo.

Jugoslavija je podelila Indoneziji posojilo 10 milijonov dolarjev, da bi ta lahko nabavila v Jugoslaviji opremo za raznovrstne industrije. Poleg tega bodo uvedli boljše pomorske zveze med obema državama; hkrati bo Jugoslavija dajala Indoneziji tehnično pomoč.

ZA NOV SPORAZUM O RIBOLOVU NA JADRANU

V Beograd je te dni od potovanja italijanske delegacije pod vodstvom grofa Barattierija na pogajanja z Jugoslavijo za sklenitev novega sporazuma o italijanskem ribolovu v jugoslovanskih vodah na Jadranu. Dosedanji sporazum izteče 31. oktobra. Ribolov je bil zadnjič urejen z sporazumom z dne 11. marca 1956, ki mu je sledil protokol od 31. decembra 1957. S sporazumom iz leta 1956 je bil ribolov podaljšan do 31. oktobra 1958. S sporazumom iz leta 1956 je bila italijanska odškodnina Jugoslaviji znižana na 1 milijardo 25 milijonov lir; prvi obrok 750 milijonov je bil plačljiv 10. julija 1957 in drugi 500 milijonov 10. julija 1958. Za poseben lov ob nekaterih otokih sta se vladi obvezali, da bosta izdali 15 licenc.

S tem vprašanjem se je pogosto bavil italijanski in jugoslovanski tisk. Nekateri italijanski listi so skušali dokazati, da je odškodnina previsoka, z druge strani pa so jugoslovanski listi naglašali, da je v nevarnosti ribje bogastvo v jugoslovanskih vodah, češ da italijanski ribiči lovijo preostro ter s tem onemogočajo obnavljanje ribjega zaroda.

»Ljudska pravica« je v nedeljski številki objavila izjavo predstavnikov ulovnih podjetij »Ribaa« iz Izole in »Ribič« iz Pirana, iz katerih je očitno, da je na področju od Kopra do Novigrada prav malo bele ribe; zato lovita podjetja v glavnem v hrvaških vodah. Tovarni ribjih konserv v Izoli sta prisiljena uvažati ribe iz tujine, predvsem iz Turčije, ker jih omenjeni dve ulovni podjetji in dalmatinska podjetja ne utegnejo zadostno zalagati z zadostno količino domače ribe. Tovarni ribjih konserv izkoriščata samo 80% svojih zmogljivosti.

VISOKE CENE

BARVASTIH KOVIN

Na mednarodnih blagovnih borzah so cene barvastih kovin še vedno izredno visoke; baker se je v zadnjem tednu na novo povzpeli in dosegel v Londonu celo ceno 240 funtov šterlingov za ton. To so najvišje kvotacije za baker v zadnjih starih mesecih. Ni verjetno, da bi se njegova cena še dvignila, če posebno ker računajo, da bo stavka v Rodeziji prenehala. Vprašanje je sploh, ali bodo cene barvastih kovin ostale tako visoke.

Zanimivo je gibanje cen cinka in svinca zlasti še, ker je bil v začetku oktobra uveljavljen sklep ameriške vlade, da se omeji količina uvoženega

ležišča antimonove rude v okolici Loznice, Krupnja in Bujanova v Srbiji. Omeniti nam je na kratko še kobalt in kadmij. Kobalt je zelo podooben niklju in služi za proizvodnjo legiranih jekel in trdnih kovin in v zvezi s tem za izdelavo raznega orodja, kakor n. pr. klešč, diet itd. Kadmij pa je zelo mehka kovina, tako da jo lahko z nožem režeš. Služi za izdelavo ležajnih legur, v novejši dobi pa tudi za absorpcijo nevtrona kot dodatke uranu. Tudi je dober kot sredstvo proti rjavenju in koroziji.

— ov —

ležišča antimonove rude v okolici Loznice, Krupnja in Bujanova v Srbiji. Omeniti nam je na kratko še kobalt in kadmij. Kobalt je zelo podooben niklju in služi za proizvodnjo legiranih jekel in trdnih kovin in v zvezi s tem za izdelavo raznega orodja, kakor n. pr. klešč, diet itd. Kadmij pa je zelo mehka kovina, tako da jo lahko z nožem režeš. Služi za izdelavo ležajnih legur, v novejši dobi pa tudi za absorpcijo nevtrona kot dodatke uranu. Tudi je dober kot sredstvo proti rjavenju in koroziji.

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Kako je prišlo do družinskega davka

Sedanjí občinski družinski davek spada v italijanski davčni sistem krajevnih ustanov že 80 let; uveden je bil namreč že z zakonom od 26. julija 1868, št. 4513. Na ta davek nalagamo tudi že v raznih italijanskih državicah in celo v srednjem veku. Današnji občinski družinski davek se nalaga ne glede na druge davke na zemljišča, industrijo, zgradbe, trgovino, dohodek na zaslužek in zlasti še na potrošnjo. Trenutno je družinski davek nekaj dvojniki dopolnilnega dohodninskega progressnega davka.

Od 1. januarja 1945 vsaka občina, ne glede na število prebivalstva lahko uvede družinski davek. Tudi v Tržaški občini in v sosednjih je bil uveden občinski družinski davek z veljavnostjo od 1. januarja 1954 dalje na mesto dosedanjih občinskih davkov na stanovanja, na služnina in na klavirje.

Osnova za odmerjanje družinskega davka tvorijo celotni dohodki družine, to je družinskega poglavarja in članov družinske skupnosti. Zaradi odmere morajo vse družinske skupnosti, katerih družinski poglavar ima stalno bivališče v tržaški občini, izvršiti prijavo vseh dohodkov. Prijava se izvrši na posebnem obrazcu, ki ga izdaja občinski davčni urad vsem davčnim obvezancem ter se predloži najkasneje do 20. septembra občinskemu uradu za davke in takse v ul. Malcontan št. 3. Davčni obvezanci iz okoliških vasi lah-

ko predložijo prijavo na občinskih po- verjenstvih na občinah v Križu in na Proseku. V tej prijavi je treba navesti vse vrste dohodkov, ki so jih člani družinske skupnosti prejeli v času od 1. septembra prejšnjega leta do 31. avgusta letošnjega leta. V primeru, da davčni obvezanec spremeni svoje stalno bivališče, mora zaprositi za izbris iz seznama davčnih obvezancev in navesti bivališče v novi občini.

NAJMANJSI OBDAVLJIVI DOHODEK

Po navadi se obdavčenje pri občinskem družinskem davku ravna po načelu, da se obdavči to, kar presega dohodek, ki je nujno potreben za vzdrževanje družine in njenih članov. Za vsako občino določa zakon različno višino davka glede na število prebivalcev določene občine. Za vsakega družinskega člana, ki ne dela, zakon določa poseben odbitek. Nadalje določa zakon posebne olajšave tudi za številne družine. Na prijavi mora obvezanec navesti svoje ime in priimek, bivališče in poklic, vse svoje dohodke in dohodke ostalih družinskih članov.

Od tega skupnega dohodka odbije razna druga davčna bremena, kakor zemljiški davek ali zgradarino, dohodninski davek, dopolnilni davek, prevozne stroške. Navesti mora imena vseh družinskih članov. Tudi za spremembo obdavčenja družinskega davka je treba izpolniti prošnjo na posebni občinski obrazec ali na navadni papir in jo do 20. septembra predložiti občinskemu uradu.

PRIZIV PROTI DAVČNI ODMERI

V času 30 dni po izročitvi obvestila o višini obdavčenja se lahko davčni obvezanec, v kolikor se ne strinja z odmerjeno višino, zgodi osebno na občinskem uradu, da iznese svoje pripombe proti odmeri. Pismene prizive je treba predložiti na kolkovanem papirju za 100 lir občinskemu uradu, ki izda potrdilo o prejetem prizivu.

PROSTOVOLJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA

Združenje je razposlalo članom okoliščino št. 1 z dne 11. oktobra t. l. v kateri jih obvešča, da so na zadnjem občnem zboru predlagali člani ustanovitve bolniške blagajne, ki bi dajala zdravstveno pomoč trgovcem, obrtnikom, svobodnim policem, posestnikom in vsem drugim zasebnikom, ki bi to želeli. Ker pa že obstaja taka pobuda za ustanovitve take bolniške blagajne, ki so jo pred časom pokrenili nekateri zdravniki, je odbor združenja sklenil podpreti že obstoječo pobudo. Bolniška blagajna bi dajala številne ugodnosti kot na primer: brezplačno zdravniško pomoč internista ali specialista, brezplačna zdravila, brezplačno zdravljenje v bolnišnici, zdravljenje zobovja, babiško pomoč, dečjo opremo, pogrebno itd.

Da bi združenje ugotovilo zanimanje članstva za predmetno bolniško blagajno, naproša člane, da se izjavijo, ali jih zanima ustanovitev bolniške blagajne.

Dr. Ivan Ples

Po dolgem utrudljivem potovanju, ki sta ga skoraj vsakemu našemu razumniku zahtevali dve strahotni vojni, počiva zdaj njegovo telo pri Štivanu, ob robu slovenske zemlje, med morjem in Krasom. Mislim, da sta prav ta dva elementa — toplo, skoraj božajoče morje ter trdi goli Kras — skoraj popolnoma prevzela njegovo dušo in njegov temperament. Bil je ujetelj in prežen v svojem nastopu, a po srcu mehak kot obmorski človek, toda hkrati izrazito odločen in klubovalen kot krška skala, ko je šlo za bistvo stvari. Le takšnega človeka in gospodarskega diplomata so hkrati lahko cenili njegovi primorski rojaki in njegovi sodelavci izpod Triglavja in Kamniških planin kakor temperamentni Italijani iz Trsta, Gorice in Vidma ali pa hladni Avstrijci iz Grada, z Dunaja in iz Innsbrucka.

Prav na tem mestu in v današnjih razmerah bi radi zapisali še nekaj, kar gre v čast rajnemu in tujem njegovim partnerjem ob zeleni mizi. Dr. Ples je močno ljubil svojo rodno zemljo, svoj rod in svoje ljudstvo ob Jadranu ter ni nikdar, ob nobeni priložnosti skrivaj svoje solidarnosti s svojimi rojaki v veselih in črnih časih. Ta njegova navezanost na domačo rodno grudo se je zdelo vsakomur tako samo po sebi umisljivo, naravno in pristna, da ni mogla niti pri tujcih omajati spoštovanja in zaupanja, ki so ga imeli v njega. Ne pozabimo, da kremenite značaje spoštujejo vsi potetjenjaki v domačem in tujem taboru in da noben posej, ne diplomatski ne čist, trgovinski, ni toliko vreden, da bi si človek zaradi njega odpovedal svojemu jazu, svoji krvi.

Z odkritostjo, ki je vselej odsevala z njegovega lica, in neposrednostjo je zbujal zaupanje tudi pri pogajalcih in nasprotnega tabora, tako da so se nanj obračali tudi izven uradnih sestankov; med ljudmi, ki so ga prosili za dobro besedo v gospodarsko korist lastne dežele, je bil tudi neki rimski poslanec. Danes, ko leži dr. Ples že v grobu, lahko to napišemo, sicer bi bil on prvi, ki bi odločno protestiral proti naši indiskretnosti.

Ko si pri človeku, ki je bil po svojem poklicu izbran za posrednika doma in na tujem, ugotovil omejenosti dve lastnosti — ugležnost in bistri- no, združeno z odločnostjo — ni treba še posebej poudariti, da je takšen pogajalec pri svojem delu žel uspeha. Vrsta sporazumov s sosedo Jugoslavijo, je kakor zlasti tako imenovani regionalni sporazumi za Trst in Gorico (o krajevni trgovini z jugoslovanskimi obmejnimi področji), je bila po veliki večini njegovo delo.

L. B.

Dr. Ivan Ples se je rodil pred 73 leti v Devinu. Studiral je na gimnaziji v Gorici in dovršil pravne nauke na Dunaju. Prva svetovna vojna ga je kot avstrijskega vojaka zanesla v rusko ujetništvo; v Sibiriji se je pridružil jugoslovanskim prostovolcem. Prav kratko dobo je prebil v sodni službi, nakar se je posvetil trgovinski stroki; na tem področju je deloval 37 let; postal je glavni tajnik Trgovinske zbornice v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni je kot svetnik zbornice pomagal pri preureditvi same zbornice in organizaciji slovenskega gospodarstva ter se je zlasti uveljavljal tudi pri sklepanju obmejnih mednarodnih trgovinskih dogovorov. Ob 70letnici je bil odlikovan z Redom dela III. stopnje.

Pogreba v Devinu, v soboto 25. okt. se je udeležila velika množica domačinov z županom Dušanom Furlanom, katerim so se pridružili številni predstavniki gospodarskih ustanov iz Slovenije, Trsta in Gorice pa tudi Jugoslovanski generalni konzul v Trstu dr. Vodušek. Med predstavniki gospodarskih ustanov naj omenimo: V. Valiča,

KRONIKA

URNIK TRGOVIN MED PRAZNIKI
V soboto 1. novembra (na praznik vseh svetnikov) bodo zaprti trgovine ob 13. uri. Pekarne in slaščičarne pa ob 21.30.

V nedeljo 2. novembra: navaden nedeljski urnik. Mesnice bodo zaprte. V ponedeljek 3. novembra (Sv. Just): isti urnik kakor v soboto 1. novembra. Mesnice bodo odprte.

V torek, 4. novembra: obletnica zmage. Vse trgovine bodo zaprte razen slaščičarn (ki bodo odprte od 8 do 21.30), pekarn in mlekarn (ki bodo odprte od 7 do 12 ure) ter cvetličarn (ki bodo odprte od 8. do 13. ure).

ZA POČENITEV ŽIVIL. Vladne ukrepe za pobijanje draginje, o katerih smo poročali v zadnji številki, so pričeli izvajati tudi na tržaškem trgu. Za Trst ne predstavljajo posebne novosti, ker so potrošniki tudi prej vsaj ob zaključku trga lahko kupovali živila na trgu na debelo.

UPADANJE TRŽASKEGA PROMETA
V prvih devetih mesecih letošnjega leta se je promet v tržaškem pristanišču očito skrajšal v primeri z letom 1957 in 1956. Celoten pomorski promet je znašal letos 3.621.895 ton (lani 3.848.497, leta 1956 3.768.394). Vkrano blago je ostalo približno na isti višini (877.315 ton letos, 875.707 lani in 785.368 leta 1956). Skrčel se je dovoz po morju, ki je znašal letos 2.544.580 ton (lani 2.972.790, l. 1956 2.983.026). V samem septembru je izvoz (vkrano blago) bil večji kakor lanske leto ter je znašal 123.448 ton (lani 84.162).

NOVE TRGOVINE NA OPCINAH. Obmejni promet prinaša tudi opinski trgovini precejšen zaslužek. Predvsem zaradi obmejnega prometa nastajajo nove trgovine, tako n. pr. trgovina tekstilnih izdelkov in razne drobnarije Simeoni. Lastnik ima že v Trstu podobno trgovino. V starih časih je imel na Opčinah tovarno nogavic, ki so jo pozneje upustili.

SAMO PETDESET METROV OD POKOPALIŠČA. Doselej ni bilo mogoče na Tržaškem ozemlju graditi stanovanjskih hiš v pasu 200 metrov od pokopališča. Zadevni zakon je bil v zadnjem času spremenjen v tem smislu, da se je prepovedani pas zožil na 50 metrov. Tako nastajajo zdaj nove stavbe na kraju, kjer jih prej ni bilo mogoče graditi. Na Opčinah n. pr. gradijo sedaj dve vili blizu pokopališča, medtem ko raste iz tal na križišču Proseške in Narodne ulice nova stavba, v kateri bo prostora za veliko trgovino s tkaninami g. Fr. Podobnika pa tudi za 12 stanovanj. Nekdaj je to zemljišče pripadalo Ketejevini, pozneje Maloželniki družbi, ki vzdržuje opensko vzpenjačo.

CERNIGOJEVA RAZSTAVA V KOPRU

V prostorih koprškega muzeja je tržaški slikar prof. A. Cernigoj odprl osebno razstavo. Razstavlja 18 oljnatih slik in grafike. Za svoja olja je slikar, ki obhaja letos šestdesetletnico svojega življenja, nabral motive v Laskem. Razstava ostane odprta do 29. novembra.

predsednika trgovinske zbornice Slovenije, generalnega ravnatelja Narodne banke FLRJ centrale za Slovenijo Dolinka, predsednika trgovinske zbornice v Kopru Rožanca in tajnika Cotarja, ravnatelja podjetja »Slovenijales Kušarja, bivšega trgovinskega ministra Mohoriča, Predsednika tržaške trgovinske zbornice je zastopal glavni tajnik dr. Addobatti; nadalje so bili prisotni podpredsednik trgovinske zbornice v Gorici dr. Candutti in predsednik tržaške delegacije italijansko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu dr. Vatta. Ob grobu je orisal življenje rajnega in njegove zasluge na gospodarskem področju njegov sodelavec iz predsedstva ljubljanske trgovinske zbornice Černe.

V Trstu je umrla v 80 letu starosti Antonija Kocijančič, mati glavnega tajnika Slovenskega gospodarskega združenja in ravnatelja Finančne družbe; g. Cvijeta Jadronija, roj. Belamarič; v Nabrežini 92-letna Slavica Belan, roj. Zerjav.

V Ljubljani je smrtna kosa posegla v vrste znanih zdravnikov. Umrla sta dr. Leopold Jese in dr. Bogdan Derč. Prvi je bil vodja ljubljanske očesne klinike in profesor medicinske fakultete; drugi se je uveljavljal tudi kot univerzitetni profesor ter utemeljitelj slovenske pediatrije in vodja otroške klinike.

RAZSTAVA DOMACEGA SLIKARJA

Od 18. do 30. oktobra je v tržaški galeriji »A. Lonza« razstavljal svoja olja tržaški slikar Silvester Godina. Poročevalcu tržaškega radia je izjavil, da je v svojem življenju — danes mu je že 74 let — izkoristil vsak trenutek, tudi najkrajši čas za delo in da je prav ta okolnost, to je izkoriščanje časa, najboljša jamstvo za uspeh. Slikar se ne bavi samo s slikarsko stroko, temveč tudi z vinogradništvom. Njegova dela so prav odraz tega njegovega nenehnega stika z naravo; saj rad slika pokrajino, vrtove, drevesa in cvetje. Razstavil je 23 del.

USPEH III. JUGOSLOVANSKEGA KNJIZNEGA SEJMA

V prostorih novega beogradskega sejma so v času od 21. do 26. oktobra pridrili III. jugoslovanski knjižni sejem. Sejem je uspel v vsakem pogledu. Obiskalo ga je tudi nekaj Tržačanov, ki so se o organizaciji sejma izrazili zelo pohvalno. Ob tej priložnosti je združenje založniških podjetij in organizacij FLRJ izdalo okusno opremljeno katalog knjig, ki predstavlja dragoceno bibliografijo za praktično uporabo. Knjige so zbrane po strokah pa tudi po abecedi piscev.

IMENOVANJA V BEOGRADU

Za guvernerja Narodne banke FLRJ je bil imenovan Janko Smole. Za predsednika Jugoslovanske investice. banke je bil postavljen Hasan Brkić, za predsednika Jugoslovanske kmetijske banke pa Krsto Popivoda.

Pred kakimi desetimi leti so nas znanstveniki še svarili pred pretiranim optimizmom, češ da smo še precej daleč od uporabe jedrske energije v mirni- lovalu. Tada napredek je bil hitrejši kot smo mogli pričakovati; danes si že lahko predstavljamo čas, ko bomo namesto drv, premoga in nafte v vsaki hiši skrbela za razsvetljavo, kuhinjo in kurjavo atomskih baterij. Seveda je to šele bodočnost, daterja. Zdrženih ameriških državah baje že načrtujejo drobno atomsko pečico, ki ne bo nič večja od avtomobilске baterije in bo grela srednjeveliko stanovanje polnih šest let. Tudi ceno baterije so že izračunali; stala bo 1500 dolarjev ali 940.000 lir našega denarja, ponovno pa jo bodo napolnili za nadaljnjih šest let za eno petino omenjenega zneska. Tako govorijo načrti; a načrt je pač samo načrt, čeprav se bo dal uresničiti, zima pred duri pa je zima pred duri. Zato se letos še ne bomo znebili skrbi, kako bi se najbolje in najceneje oskrbeli z že preizkušenimi viri energije, drvmi, premogom, plinom, električno ali nafto.

IZBIRA JE DANES VEČJA

Se ni dolgo tega, da so ljudje lahko izbirali za kurjavo samo med drvmi in premogom; dandanašnja večja izbira pa nam zastavlja tudi vprašanje, katero gorivo je cenejše, bolj gospodarno. Odgovor ni odvisen samo od cene; odločilne so tudi druge okoliščine, predvsem izdatnost goriva in pa stopnja izrabanosti gorilne naprave. Vsi vemo, da greje dober črni premog še enkrat bolj od drv, suha drva pa bolj od mokrih, in če smo kupili stot suhih drv za 1500 lir, smo se bolje odrezali, kakor če bi kupili mokra po 1400. Tudi s tem je treba računati, da se del toplote pri izogrevanju izgubi bodisi zaradi negorljivih primesi ali pa tako, da je nekaj uhaja, posebno v vetrovnem vremenu, skozi dimnik; tudi pepel in lubje odvzema dokaž toplote. Ta izguba je pri raznih vrstah goriva različna in zato ni vseeno, s čim peč kurimo. Nafta razvije namreč 70-80% toplote, ki jo zmore, koks 60-70%, navaden premog 70-80%, drva 60%, plin 80 odst., električna energija pa celo 85 do 100%.

Kurivnost, to je grelno izdatnost kuriva, merimo v kalorijah (cal.). Kalorija je množina toplote, ki je potrebna, da segrejemo za 1 stopinjo Celzija (natančneje od 145 na 155 stop. C) en gram čiste vode; kilokalorija (Kcal.) pa je množina toplote, ki pod enakimi pogoji segreje za 1 stopinjo 1 kg vode. Tako ima nafta (gorilno olje) kalorično vrednost 10.300 do 10.500 cal., navadni črni premog po kakovosti do 7.200, drva po kakovosti 3.500-3.600; plin, ki ga na Tržaškem ozemlju dobavlja mestno

Več pravic za Francoze kakor Nemce

Čitatelj našega lista nas vprašuje, ali je raba francosčine v Aosti in nemščine v Zgornjem Poadižu z zakonom urejena in ali je urejena po istih vidikih. Odgovor bo gotovo zanimal tudi druge naše bralce.

Po členu 38 statuta za deželo Doline Aoste, t. j. ustavnega zakona z dne 26. 2. 1948, št. 4, je v tej deželi »raba francosčine izenačena z rabo italijansčine«, kakor pravi zakon. Javni akti so lahko sestavljeni v tem ali onem jeziku; izvzete so samo odredbe sodišč, ki se smejo sestavljati samo v italijansčini. Drugih podrobnosti zakon sploh ne našteva, tako da se lahko ima francosčina za drugi uradni jezik v Aosti. Tudi je določeno, da morajo oblasti državne uprave nastavlja- ti v tej deželi po možnosti uradništvo, ki je v tej deželi doma, ali ki vsaj zna francosko.

Jezikovno vprašanje na Južnem Tirolskem je pa urejeno z ustavnim zakonom (statutom) z istega dne, t. j. 26. 2. 1948, št. 5, veljavnim za deželo Tridentinsko-Zgornje Poadižje, ki obsega tridentinsko in bencensko pokrajino. Po členih 84, 85 in 87 tega statuta je v deželi samo italijansčina uradni jezik, pač pa je zajamčena raba nemščine v javnem življenju v okviru določb statuta in posebnih republiških zakonov. Državljanji nemške narodnosti v bencinski, ne pa tudi v tridentinski pokrajini, se lahko postu- žujejo nemščine v odnosu do organov in uradov javne uprave v pokrajini, kakor tudi do organov in uradov deželne uprave. Na zborovanjih kolegij- skih organov dežele, pokrajin in kraje- vne uprave se govori lahko tudi nemški. Vsi ti organi morajo odgovor- jati priložnostno ustno in pismeno v nje- govem jeziku in morajo rabiti nemš- čino tudi »ex officio«, če domnevajo, da je naslovljenec Nemec. V nemškem dopisovanju morajo v bencinski pokra- jini rabiti tudi nemška krajevna ime- na.

Iz teh zakonskih določb je pač jasno razvidno, da so jezikovne pravice Nemcev v Zgornjem Poadižu manjše kot pravice Francozov v Dolini Aoste in da jih torej niso uredili po istih vi- dikih, čeprav je oba statuta izdal isti rimski parlament in nosita oba natančno isti datum. Še vedno pa se Nemci lahko pohvaljajo, da so na bolj- šem od nas Slovencev. Radovedni smo, kakšno kašo nam bodo skuhal, ko bo šlo za ustanovitev naše dežele.

O HRVATSKI MANJSINI V MOLISU

Milanski ilustrirani tednik »Oggie« je te dni objavil kratek zapisek o »Slo- vanih v deželi Molise« na vzhodni strani srednje Italije, ki jih seveda naši bralci poznajo že iz drugih pu- blikacij. Navaja, da govorijo v treh vaseh pokrajine Campobasso, po ime- nu Acquaviva Collecroce, San Felice Slavo in Montemitro, narečje srbohr- vatskega tipa, ki so ga prinesli s se- boj koloni, ki so se proti koncu 15. in v začetku 16. stoletja tja preselili iz srednje Dalmacije. Še v začetku prejš- njega stoletja, piše to poročilo, so to narečje govorili tudi v krajih San Bie- se, Montelongo in San Giacomo degli Schiavoni. Pisec navaja, da je hrvat- sko narečje v deželi Molise skrbno temeljito raziskal dalmatinski slavist Milan Rešetar in svoje izsledke objavi- l v monografiji, ki je izšla na Du- naju leta 1911. List domneva, da je teh Slovanov v deželi čedalje manj, pravi pa, da tega ne more zagotovi- ti, ne da bi se prej prepričal na kraju samem. Zato bo hvaležen bral- cu iz tistih krajev, ki bi vedel kaj več o tem povedati.

Katero gorivo je najcenejše?

podjetje ACEGAT, okrog 3.500, enota električne energije (kWh) pa 860 cal. Antracit ima celo kalorično vrednost 8.000 cal., vendar ga pa na Tržaškem malo rabijo; zaradi burje pri nas dim- niki in peči preveč vlečejo in se tako antracit prehitro izžge.

Te številke, ki predstavljajo specifič- no kalorično vrednost, se seveda zmanjša- jo, če upoštevamo zgoraj omenjene izgube, ki nastopajo pri izogrevanju. Ob povprečni izgubi 25% pri nafti bo znašala potentakem kalorična vrednost tega goriva praktično samo okrog 7.800 cal., drv pa okrog 2.100, kajti pri njih gre v izgubo 40%.

KAKSNE SO CENE PRI NAS?

In kakšne so pri nas cene? Stot naf- te, s kakršno kurijo centralne napelja- ve, stane 2.000 do 2.150 lir, antracita 2.700, navadnega črnega premoga 2.400, koka pa 2.700 lir; kub. meter plina je po 37,5 kWh električnega toka (gospo- dinjskega dnevnega) 14 lir.

S tem pa še ni vse povedano, kajti zanima nas predvsem, kakšno ceno mo- ramo plačati za kurjalo ob različnih vrstah goriva. To ceno dobimo tako, da delimo ceno za stot goriva z njegovo praktično kalorično vrednostjo. Račun nam bo pokazal, da nas stane kiloka- lorija, če kurimo z težko nafto, 0,267 lir ali 100 kilokalorij 26,67 lir; če ku- rimo z antracitom 48,20 lir, z navad- nim premogom 44,40 lir, s koksom 60 lir, z drvmi 74,40 lir. Podoben račun nam bo pokazal, da nas stane kurjava s plinom 133,93, z električno pečjo pa 175 lir za 100 kilokalorij.

Zaradi lažjega pregleda prinašamo

DRVA NA TRŽASKEM TRGU

Na tržaškem trgu se drva prodaja- jo po istih cenah kakor lansko leto. Na drobno gredo cepljena po 1450 do 1600 lir stot. Uvozniki iz Jugoslavije proda- jajo trgovcem drva po 1020 do 1050 lir za stot, sami pa jih na meji plačajo okoli 740 lir za stot; k tej ceni je tre- ba dodati še carino, spediterske in ma- nipulacijske stroške (za razkladanje, itd.). Carina in spediterski stroški zna- šajo okoli 140 do 150 lir, ostali pa oko- li 70 lir. Letos prihajajo v Trst jugo- slovanska drva v večji količini kakor prejšnja leta, ker je pritok drv iz Ita- lije prav malenkosten. Poročajo, da je bila letos sečnja v Italiji omejena za- radi zaščite gozdov. Zaloge drv v Slo- veniji so pravzaprav že izčrpane, ker je bil letos izvoz v notranjost Italije zelo močan. Poročali smo že, da ju- goslovanska podjetja dovolila italijan- skim podjetjem iz notranjosti posebne popuste zaradi velike razdalje italijan- skih središč do jugoslovanskih skladišč. Te olajšave so omogočile večji izvoz na italijanske trge. Tržaški uvozniki so se iz tega razloga morali orientirati bolj na uvoz drv iz Hrvaške in Bosne.

BENCIN ZA SEDEM LIR CENEJSI
Dodatni davek (14 lir pri litru) na bencin je bil znican na polovico. Od 1. novembra bomo torej plačevali ben- cin po 135 lir liter. Vlada je znižala davek, ker jo je k temu sililo javno mnenje.

OBVESTILO KMETOVALEC
Kmečka zveza in Zveza malih po- sestnikov pozivata vse kmetovalce, ki so vložili prošnje za priznanje pokoj- nine ali prošnje za vpis v seznam po- kojniškega sklada in so v tej zvezi že prejeli pismo KZ oziroma ZMP, naj se čimprej zgledajo v prostorih Kmečke zveze ul. Geppa 9.

Pomoštvo

NAPOVEDANE LADJE

JUGOLINIE
(Odhodi iz Trsta)

Proga Jadransko morje - Indija - Pa- kistan: Romanija odhod 17. nov., Ve- lebit 23. nov.

Proga Jadransko morje - Ožine - In- donezija - Daljni Vzhod: Romanija 17. novembra.

Proga Jadransko morje - Sev. Kitaj- ska - Japonska: Radnik 1. decembra.

Proga Jadransko morje - ZDA: Ma- kedonija 10. nov., Rijeka 15. nov.

Proga Jadransko morje - Španija - Sev. Evropa: (verjetno) Pula 10. nov., Evropa 15. nov., nedoločena ladja 30. novembra.

Proga Jadransko morje - Sev. Afrika: Makedonija 10. nov., Rijeka 15. nov., še nedoločena ladja verjetno 30. nov.

Proga Jadransko morje - Juž. Ameri- ka: Vojvodina 15. novembra.

Proga Jadransko morje - Dalmacija - Grčija: Istara 4. novembra.

ZA OBNOVO DIREKTNE TARIFE AVSTRIJA - TRST ČEZ MORJE

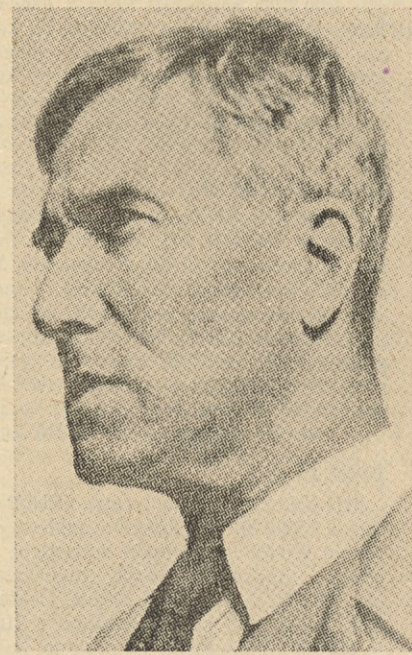
V kratkem se prične v Florenci po- gajanja med predstavniki italijanskih, jugoslovanskih in avstrijskih železnic glede tarifnih postavk na progah med Avstrijo in Trstom. V glavnem gre za obnovo direktne tarife Avstrija - Trst čez morje, ki je zapadla februarja 1956, ker se predstavniki prizadetih železnic (avstrijskih, jugoslovanskih in italijan- skih) niso mogli sporazumeti. Praktič- no se je potem promet blaga med Av- strijo in Trstom (predvsem rudnin, premoga in žita) razdelil med triško- vro (Trbiž - Videm - Trst) in bohinjs- ko progo (Podrožja - Jesenice - Nova Gorica - Trst). Uprava italijanskih železnic je pozneje uvedla še »stalno pri- stopnino« 2.500 lir za vagon. Po poro- čilih avstrijskih strokovnih listov je u- prava italijanskih železnic sedaj pri- pravljena odpraviti to pristojbino.

Kultura in življenje

BORIS PASTERNAK — NOBELOV NAGRAJENEC

Da je tudi kultura živ del politične- ga dogajanja, nam dokazuje tudi pri- mer sovjetskega pisatelja Borisa Pa- sternaka. Švedska akademija mu je namreč, podelila letošnjo Nobelovo nagrado za književnost (okoli 25 mi- lijonov lir), katero je Pasternak spre- jel med splošnim neodobravanjem so- vjetskih krogov.

Švedska akademija je podeljeno na- gradu utemeljila med drugim tudi z navedbo, da je Boris Pasternak nada-

naliv. Pasternak je razsipno razko- šen. Je soj svetlobe, neizčrpen soj svetlobe.

DRUGE NOBELOVE NAGRADE

Švedska akademija znanosti in umet- nosti je podelila letošnjo nagrado za fi- ziko sovjetskemu znanstveniku Pavlu Aleksejeviču, Čerenkovu, Igorju Evge- njeviču Tammu in Ilji Mihajloviču za zasluge na področju jedrske fizike. Na- gradu za kemijo je prejel Anglež Sa- nger v zvezi z znanstvenim delovanjem pri raziskovanju proteinov in insulina.

Pasternakov roman »Dr. Živago« sta- ne v italijanskem prevodu 3.000 lir.

MARA SAMSA: »TRST JE KLICAL«

Pravkar je znana tržaška kulturna delavka Mara Samsa obogatila našo po- lico s svojim književnim prvencem, iz- borom črtic avtobiografske in memoar- ne vsebine, zbranih pod naslovom »Trst je klical«. Knjigo na 184 straneh je za- ložila Založba tržaškega tiska. Opremlil jo ilustriral jo je Janez Pimat. Zgo- ščen uvodni prikaz Samsinega dela pa je napisal Vladimir Bartol.

S to svojo prvo samostojno knjigo je pisateljica zajela vrsto črtic memoar- ne vsebine, obsegaajočih dobo med obema svetovnjima vojnoma. Takšna dela niso nikdar zapoznala, čeprav jih zdaj redkeje srečujemo na knjižnem trgu. V našem primeru gre pravzaprav za prispevke, ki jih je Samsa že objavila posamično v povojnih letih v raznih revijah in časopisih. Če nam te črtice posamično vzete podajajo razne elemen- te Sams

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Cene kave na mednarodnem trgu padajo. To velja zlasti za slabše vrste indonezijske in srednjeameriške kave. Izvozniki upajo, da bodo z znižanjem cen poživeli trgovanje. Letina 1958-59 bo, kakor predvidevajo, za 30 milijonov vreč (po 60 kg) večja od običajne svetovne potrošnje. Poleg tega je treba upoštevati tudi zalogo staraga pridelka, ki samo v Srednji Ameriki znašajo nad 15 milijonov vreč.

Cene ocarinjen kave, pripravljene na tržaškem trgu, v lirah za 1 kg netto f.c.o. Trst, so naslednje: Kenya dark bean 1170; AP2 15-20% 1280; AP1 1330; Sumatra Robusta 20-25% 1260; E.K. 1 1330; Kongo Robusta 2 1315; Kongo Robusta 3B 1330; Kongo Robusta 2B 1330; Kongo Robusta large bean 1360; Indonezijska Liberica Plantation 1350; Victoria NY7 good to large bean 1280; Victoria NY6 good to large bean 1290; Minas NY2/3 screen 17-18 1370; Bahia prime 1420; Santos Fancy screen 17 1520; Jamaica Triage »B« 1340; Jamaica Triage »A« 1390; Honduras naravana crown extra 1420; San Salvador Florida large bean 1555; San Salvador Florida extra 1570; Moka Hodeidah 2 1360; Haiti XX 1420; Haiti XXX 1440; Haiti XXXXXX 1475-1495; Columbia Medellin Excelso 1550; Columbia Medellin Plantation Maragogyne 1700; Mexico Maragogyne 1730 Costariga 1620; Guatemala 1620.

SLADKOR

TRST. Na mednarodnem tržišču s sladkorjem je bilo trgovanje v zadnjem tednu skromno. Tudi na tržaškem trgu so bile kupnine omejene, ker so trgovci še dobro založeni. Navajamo ponudbene cene na viru proizvoznika: angleški sladkor fine granulated, v vrečah iz jute 41/5 funtov sterlingov za tono cif. Trst, proti takojšnemu vkrcanju; id. »SMX« 40/15; id. proti vkrcanju v decembru-januaru in februarju 5 funtov šter. manj; francoski sladkor fine granulated, v papirnatih vrečah 69 lir kg f.c.o. postaja Ventimiglia, proti takojšnji pošiljki; belgijski sladkor fine granulated, v vrečah iz jute, 540-542 belgijskih fr. za sto cif. Trst; mehiški sladkor fine granulated, v bombažastih vrečah 106 dolarjev za tono cif. italijanska pristanišča.

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je cena pšenice ostala neizpremenjena. Cene koruze padajo, ker prevladuje ponudba; letošnji pridelek je znašal 36 milijonov stonov, t. j. 3 milijone stonov več kot lani. Zadovoljivo se razvija trg z rižem, cene so se dvignile le približno za 100-200 lir pri stotu. Cene masla so začele padati po zadnjih vlažnih ukrepih, ki so ponovno dovolile uvoz masla iz inozemstva. Cene sira so se okrepile. Mirno je na trgu z živino. Večje je zanimanje za debele prašice, katerih cena se je znatno dvignila. Na trgu z vinom prevladuje povpraševanje. Proizvajalci, ki se zavedajo, da so zaloge lanskega vina skoraj posle, ponujajo le majhne količine novega pridelka, da bi s tem ohranili visoke kvotacije. Cene olivnega olja so se rahlo dvignile. Da bi izboljšala položaj na trgu s sadjem, je italijanska vlada sklenila pogodbo za izvoz jabolk v Severno Afriko.

ZITARICE

MANTOVA. Pšenica fina 6450-6500, srednje vrste 6150-6250, navadna 5950-6050; koruza fina 4700-4800, srednje vrste 4400-4500, navadna 3800-4100; oves 3800-4000; ječmen 6000-6200; pšenična moka tipa »00« 8700-9300, tipa »0« 7900-8200.

VERCELLI. Neolusčeni riž: Pirreto 5500-5800; Ballilone 5800-6000; Rincaro 5800-6000; Allorio 5700-6000; Ardizzo 6000-6200; G. Rossi 6200-6500; Maratelli 6300-6500; Rizzotto 6300-6600; Razzia 77 6200-6500; R. B. 6700-7100; Sessia 6700 do 7000; Arborio 7100-7500. Olusčeni riž: navaden 10.200-10.500; Pierrot 10.500 do 10.800; Ballilone 10.700-11.000; Ardizzo 10.800-11.200; Maratelli 11.100-12.200; Rizzotto 12.000-12.400; Razzia 77 12.500 do 12.800; R. B. 12.600-12.900; Arborio 14.200 do 14.500.

ZIVINA

LUGO. Živina za rejo: krave 300 do 350.000 lir par; breje krave 370-440.000 par; krave s teletom 390-550.000 par; junci in junice 2-3 leta stari, 5 stotov težki 330-370.000 par; breje krave prvega reda 170-190.000 glava; molzne krave 120 do 210.000 glava.

Klavna živina: volji 6 stotov težki 270 do 325 lir kg; krave 6 stotov težke 265 do 315; junci, 5 stotov težki 315-380; teletki 450-525. Prašički za rejo 410-460; suhi prašički 340-390; prašički za rejo 100 do 150 kg 310-315, nad 150 kg 320-330; vprežni konji 180-200 lir kg ali 100-130

tisoč lir glava; konji za zakol I. 220 do 230, II. 150-180; žrebeta za zakol 300 do 320; vprežni mežgi 100-110 ali 60-70.000 glava; mežgi za zakol 220-240; vprežni osli 70-85 lir kg ali 60-70.000 glava; osli za zakol 120-150; ovce 210-250; jagnjeta 430-450 lir kg.

KRMA

MANTOVA. Majsko seno z namaknega travnika 2700-2800, seno II. košnje 2600-2700, seno III. košnje 2500 do 2600; detelja I. košnje 2400-2500, II. košnje 2300-2400; pšenična slama stlačena 850-900; specialna krma za molzne krave 5250-5350, id. za pitanje prašičev in svinj 5350-5450; koruzne pogache 4550 do 4650 lir.

MLEČNI IZDELKI

CREMONA. Maslo iz smetane 950-990, maslo II. 850-920, III. 800-820, IV. 780-800; sbrinž svež 490-500, 3 mes. star 570 do 600; provolone svež 520-540, 3 mes. star 540-590; grana svež 520-550, id. zimski proizvod 1957-58 660-690, id. majski proizvod 1957-58 710-740, id. zimski proizvod 1956-57 780-800; emmenthal svež 480 do 510, id. 3 mes. star 550-570; italicio svež 460-470; taleggio svež 400-410 lir.

PERUTNINA

MILAN. Živi piščanci extra 650-670 lir kg, I. 500-600, II. 520-540; zaklani piščanci 700-850; inozemski zmrzjeni piščanci: madžarski 480-600, jugoslovanski 350-400; žive kokoši 520-560, zaklane 800; inozemske kokoši zaklane v Italiji 650-700; inozemske zmržnjene kokoši 500-600; žive pegarke 750-800, zaklane 850-1000; golobi I. 800-950, II. 700 do 750; žive pure 600-640, zaklane 720-850; inozemske zmržnjene pure 600, živi purani 500-550, zaklani 600-700; inozemski zmržnjene purani 500; žive race 400 do 450, zaklane 450-550; žive gosi 350; zaklane gosi 370-470; živi zajci 370, zaklani s kožo 450-500, brez kože 470-550; sveža jaja I. 40-42, navadna 37-39; konservirana 28; inozemska sveža jaja 20 do 39 lir po težji; inozemska konservirana 23-25 lir komad.

OLJE

FIRENZE. Olivno olje do 1% kisline 565-580 lir kg, do 1,50% kisline 545-565, do 2,50% kisline 525-545, do 4% kisline 500-525; dvakrat rafinirano tipa »A« 485 do 495, tipa »B« 430-450; semensko olje prvovrstno 353-355; olje iz zemeljskih lešnikov 363-368.

VINO

MILAN. Črno Piemonte 10-11 stopinj 800-830 lir stop./stot, 11-12 stop. 830 do 850; Barbera 12-13 stop. 850-900; moškot 10-11 stop. 800-820, 11-12 stop. 830-850; Oltrepo Pavese 10-12 stop. 800-820; Mantovano črno 9-10 stop. 700-750; Valpolicella in Bardolino 10,5-11,5 stop. 780-800; Soave belo 11-11,5 stop. 850-880; Raboso 10-11 stop. 700-750; emilijsko 10-11 stop. 720-740, 11-12 stop. 740-770; Romagna belo 9-10 stop. 680-700; črno 9-10 stop. 680-700; Toscana Chianti proizv. 1956 12 stop. 420 lir pletenica; Toscana

navadno 10-11 stop. 720-760 lir stop./stot; Aretino belo 10-11 stop. 750-780; Marche belo 10-11 stop. 730-760, črno 10-11 stop. 730-760; Barletta extra 14-15 stop. 800 do 820, navadno 13-14 stop. 760-800; San Severo belo 11-12 stop. 740-760; Squinzano 13-14 stop. 760-800; Rionero Bari-le 11,5-13 stop. 900-11.000 stop.; Marsala navadno 15-500 lir stop.; piemontski vermut 16.000; vermut v steklenicah 250 do 270 lir liter s steklenico.

ZELENJAVA IN SADIJE

MILAN. Suh česen 150-160; korenje 30-35; cvetača Verona 65-70; ohrovit 40-50; cikurija 25-30; čebula 25-35; fižol 120-200; gobe 800-900; cikurija s koreninami 50-60; krompir Bintje 22-34, id. Majestic 26-29; peteršilj 50-60; špinaca 60-100.

Kaki 25-40; hruške Kaiser extra 80-100, navadne 50-70; jabolka Delicious I. 60-85, II. 30-50; jabolka Jonathan I. 35-55, II. 20-30; grozdje Regina 80-90, Isabella 30-40; kostjani navaden 35-45, id. »marrone« 70-95; limone 90-100, II. 57 do 70 lir kg.

PARADIZNIKOVA MEZGA

PARMA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezga v škafah 200 g 195 lir kg, v škafah 500 g 165, v škafah 1 kg 140, v škafah 10 kg 135. Trkrat koncentrirana paradiznikova mezga v škafah 200 g 210 lir, v škafah 500 g 180 lir, v škafah 1 kg 170 lir, v škafah 5 kg 155 lir, v škafah 10 kg 150 lir.

VREČE

MILAN. Vreče iz jute 700 g težke 120 × 70 cm 200-205 lir vreča, id. 730 g težke 205-215, id. 550 g težke 105 × 70 cm 165-175 lir vreča.

Rabljene vreče iz jute 550-570 g težke, 105 × 70 cm 135-145 lir; rabljene vreče za otrobe 105-108 lir vreča.

IZVOZ JUZNEGA SADIJA IZ ITALIJE je v času od 1. oktobra 1957 do 30. septembra 1958 nazadovolj v primeri z istim razdobjem v letih 1956-57 za 22%. Nazadovolj je zlasti izvoz iz Sicilije, ki sama pridelala 85% vseh italijanskih pomaranč in limon. Zadovoljiv je bil izvoz pomarančnega soka iz Sicilije, ki je leta 1957 dosegel 41.570 stotov. Z otko izvažajo velike količine limoninega soka; lani je izvoz dosegel 172.7693 stotov.

POPER

Na mednarodnem trgu je povpraševanje po popru zelo omejeno. V zadnjem tednu so ostale cene skoraj neizpremenjene. Edino cena belega Sarawaka je nekoliko popustila v primerjavi s prejšnjim tednom. Navajamo cene v šilinkih za cwt. cif. Trst (v oklepaju cene prejšnjega tedna): Sarawak special črni London quality 168 (168), Sarawak bel 273 (273), Mountok 273/6 (273/6), Malabar 182/6 (182/6), Tellicherry 186/7 (185).

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	1.10.	15.10.	29.10.
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	193 3/4	194 7/8	193 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	114 1/2	117 1/4	110 1/8
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	26.50	28.50	30.—
Cin (stot. dol. za funt)	95.25	96.25	97.50
Svinec (stot. dol. za funt)	11.30	10.05	12.80
Cink (stot. dol. za funt)	11.25	11.—	11.—
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.80	26.80	26.80
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	36.10	36.25	36.20
Zivo srebro (dol. za steklenico)	239.—	239.—	236.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	44.50	44.50	44.25
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tonu)	213 1/4	237 1/2	247 1/2
Cin (funt šter. za d. tonu)	730 1/2	745.—	751.—
Cink (funt šter. za d. tonu)	65 1/2	72 1/4	73 1/2
Svinec (funt šter. za d. tonu)	70.—	75.—	75 1/4
SANTOS			
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)	472.40	472.40	460.40

Značilno za gibanje cen surovinam na mednarodnem trgu v zadnjem tednu je nadaljnje naraščanje cen barvastih kovinam; sicer ne kaže, da bi baker zlezel še više. Bombaž je ohranil prejšnjo postojanko, medtem ko popuša cena volne, nadalje kavčuka pa tudi kave.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu do 24. oktobra nazadovolj od 196 na 192 7/8 stot. dolarja za bušel. Nazadovanje pripisujejo likvidaciji starih zalog. Koruza je v Chicagu nazadovolj od 110 1/4 na 110 stot. dolarja za bušel.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku v tednu do 24. oktobra napredovala od 3.35 na 3.40 stot. dolarja za funt. Te dni so v Zenevi podpisali mednarodni sporazum o trgovini s sladkorjem, h kateremu sta pristopili tudi Brazilija in Peru. Franciji so prisodili kvoto 20.000 ton. Cena kave nekoliko niha, vendar le za malenkost. V tednu do 24. oktobra je v New Yorku v pogodbi »M« napredovala od 45.59 na 46.90, v Washingtonu se sestane mednarodni komite za kavo, ki bo postavil smernice za izvoz v sezoni 1958-59. Kakao je v New Yorku napredoval od 33,67 na 36,59 stot. dolarja za funt. Deloma pripisujejo skok cene tudi sporazumu, po katerem bo Brazilija izvozila v Sovjetsko zvezo 80-100.000 vreč (po 60 kg).

KAVČUK

Cene so v zadnjem tednu popustile, in sicer v New Yorku od 31 na 30,90 stot. dolarja za funt, v Londonu za vrsto RSS od 25 1/4 na 25 1/2. V letošnjem avgustu je svetovna proizvodnja naravnega gumija znašala 170 milijonov ton, julija pa 172.500 ton; svetovna poraba v avgustu 150.000 ton. Zaloga so se povečale za 7.500 na 737.500 ton. Svetovna proizvodnja kavčuka je napredovala od 80.000 ton v juliju na 100.000 ton v avgustu, potrošnja pa od 92.500 na 95.000 ton. Zaloga so konec avgusta znašale 217.000 ton.

VLAKNA

Cena bombaža je precej čvrsta, v tednu do 24. oktobra je v New Yorku na-

predovala od 36,20 na 36,25 stot. dolarja za funt. Cene volni precej nihajo. V začetku tedna so šle nekoliko navzgor, pozneje pa se je uveljavila težnja navzdol. Skoku cen v Avstraliji je takoj sledil skok cene v Bradfordu za tri penije. Pri dražbah v Novi Zelandiji je po prvem napredovanju prevladala nazadovanje v primeri s cenami v lanskı sezoni; letos je cena 39 penijev za funt, medtem ko je lanskega oktobra znašala 50. V Londonu je bila cena za česano volno tipa 64' s B 90 penijev za funt (teden prej 91). V New Yorku 160,5 (teden prej 108) stotinke dolarja za funt, v Roubaixu na Francoskem 940 (965) frankov za kg.

KOVINE

Cene barvastih kovin še vedno napredujejo; to velja tudi za cink in svinec. Proizvajalci bakra v Ameriki so zvišali ceno na 29 stotink za funt. To je najvišja raven, ki jo je cena dosegla v zadnjih štirih mesecih. Skakanje je cene tudi v zvezi s stavko v Rodeziji. Tudi cene cina se držijo. V New Yorku je baker v tednu do 24. oktobra napredoval od 28,95 na 29,50 stotinke dolarja za funt, cin od 94,25 na 94,50 stot. dolarja za funt, svinec od 11 na 12,50 in cink Saint Louis od 10,50 na 11. V Londonu: baker od 242 na 243 funtov šterlingov za tonu, proti takojšnji izročitvi, cin od 738 na 747 funtov šterlingov za tonu, proti takojšnji izročitvi, svinec od 75 na 75 1/4, cink od 70 1/4 na 72 1/4 funtov šterlingov za tonu. Cena aluminija v New Yorku neizpremenjena pri 24 stot. dolarja za funt, antimon Laredo pri 29 stot. dolarja za funt. Lito železo neizpremenjeno pri 67 dolarjih za tonu. Buffalo pri 66,50, medtem ko je staro železo napredovalo od 42,50 na 42,83 dolarja za tonu; živo srebro 24. oktobra 233-236 dolarjev za steklenico (teden prej 237-240).

Cene barvastih kovin v Zah. Nemčiji 24. oktobra: cin Duisburg 899-908 DM za 100 kg, svinec osnova New York 120,07, osnova London 86,90-87,48; cink osnova East Saint Louis 101,80, osnova London 83,16-83,64; elektrolitični baker za prevodnike 290,50-292,50, svinec v kablji 93-94, aluminij za prevodnike 232 do 235 DM za 100 kg; medenina MS 56 215-222 DM za 100 kilogramov.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Ko vino potemni

Iz neke vasi so nam sporočili, da tam večini kmetov belo vino potemni po krajšem ali daljšem dotiku z zrakom. V tem primeru ne moremo govoriti o boleznih vina v pravem smislu besede. Ta pojav je le v toliko neprijeten, ker pri točenju vino potemni in zaradi tega zbudi sum pri kupcu. Razumljivo je, da tako vino ni zaželeno.

Potemnitev vina je zelo podobna potemnitvi jabolka na poreznih površini. Vsaki plod vsebuje določene kemične snovi, ki se na zraku vežejo s kisikom in tako dobe značilno temno barvo. Da pride do te potemnitve je nujno potrebna prisotnost zraka in neke druge snovi (ferment-kvasilo), katere imenujemo oksidaze. Dostopi oksidaze je posebno v nedozorelem sadju in v plodovih, ki so napadeni po raznih glivkah, ki vsebujejo ta ferment. Vsaka jagoda, čeprav je pravilno dozorela, vsebuje manjše ali večje količine oksidaze. V nedozorelih jagodah je tega fermenta več, v zrelih manj. Ta ferment pride iz jagode v most in v vino. Vsako vino je torej podvrženo potemnitvi. Ta proces imamo za normalen pojav pri staranju vina. Mlada bela vina imajo značilno rumenkasto — zeleno barvo.

Marsikatremu kmetu se mogoče zdi dokaj čudno, da se je ta neprijetna stvar dogodila letos. Trte so imele dovolj sonca in zorenje grozdja je potekalo v redu; grozdje je letos vsebovalo dosti sladkorja. Iz tega bi se dalo sklepati, da je to pravilno dozorelo. Če si natančno ogledamo okolščine, v katerih je grozdje dozorevalo bomo ugotovili, da le ni šlo vse tako gladko. Prav kmetje iz vasi, kjer je vino potemnelo, pravijo, da so močnejše prizadeta tista vina, ki izvirajo od trt, katere so bile bolj podvržene učinku sončnih žarkov. Letos je zorenje grozdja sovpadalo s sušo. V takih primerih voda, ki je v jagodah, močno izhlapeva. V presušeni jagodah zorenje ne more potekati povsem normalno.

Prva posledica takega stanja je prav nedozorelost jagod. Jagode niso popolnoma dozorele kljub temu, da vsebujejo dosti sladkorja. Jagode so sladke, ker je v razmeroma manjši količini soka rastopljen sladkor in ker je v soku manjša količina raznih kislin. Posledica nedozorelosti je povečana količina oksidaze v soku in manjša količina kislin, ki imajo to lastnost, da ovirajo delovanje tega fermenta.

Navedenim vzrokom moramo pripisati krivdo, da vino spremenijo svojo naravno barvo. Zavedati se moramo, da je lažje preprečiti ta pojav kot pa popraviti že potemnjeno vino. Da ugotovimo, ali vino vsebuje takšno količino oksidaze, ki bi lahko spremenila njegovo naravno barvo, moramo najprej napraviti takto imenovani zračni preizkus.

Zračni preizkus napravimo tako, da postavimo kozarec vina na zrak. Vino zavarujemo pred prahom tako, da pokrijemo kozarec s lističem čistega papirja ali s čisto cunjjo ali koščkom goste gaze. Včasih je po nekaj urah ugotovimo potemnitev barve, v tem primeru moramo primerno ukrepati.

Navedenim vzrokom moramo pripisati krivdo, da vino spremenijo svojo naravno barvo. Zavedati se moramo, da je lažje preprečiti ta pojav kot pa popraviti že potemnjeno vino.

Da ugotovimo, ali vino vsebuje takšno količino oksidaze, ki bi lahko spremenila njegovo naravno barvo, moramo najprej napraviti takto imenovani zračni preizkus.

Zračni preizkus napravimo tako, da postavimo kozarec vina na zrak. Vino zavarujemo pred prahom tako, da pokrijemo kozarec s lističem čistega papirja ali s čisto cunjjo ali koščkom goste gaze. Včasih je po nekaj urah ugotovimo potemnitev barve, v tem primeru moramo primerno ukrepati.

Kmet in vrtnar v novembru

Pripravo kompost za gnojenje travnikov. S kompostom mešamo tudi blato in pesek, ki se nabira v odtoknih kanalih. Mešanica teh snovi predstavlja odlično gnojilo.

Začetno s izvajanjem večjih načrtov. To je čas za začetek globoke kope za poglabljanje ornic. Preorati moramo vse površine tudi tiste, ki bodo ostale preko zime neposejane. Ob tem delu moramo tudi urediti odtokne kanale, da se ne bo voda zadrževala na njivah.

V vinogradu: bomo začeli s sajenjem novih trt in nadomeščanjem starih. Po odpadu listja, lahko pričnemo z obrezovanjem. Gnojimo z gnojem ali z umetnimi gnojili. Čistiti moramo rosne korenine, ki se razvijajo iz najvišjih členkov ameriške podlage ali celo iz cepca.

Nabiramo oljke in spiramo umazane plodove. Po odpadanju listja pričnemo z obrezovanjem sadnih dreves. Nadajujemo s sajenjem sadnih dreves, čistimo debela starih dreves in pripravljamo drevesa za zimsko skrbjenje. Odstranimo staro lubje in ga zažgemo, ker so na njem lahko klise raznih bolezni in jajčeca raznih prezimujočih škodljivcev.

Na vrtni: skrbimo, da zaščitimo zelenjadnice pred mrzom. Da dosežemo to, uporabimo slamo povezano v slamnato preprogo. Zadnje čase zelo priporočajo uporabo črno porbarjenih listov iz polietilena (umetna slama). Uporabimo tudi prozorne liste iz polietilena, napnemo jih v lesene okvirje in jih pritrdimo, da zaščitijo zelenjavo pred mrazom. S tem podaljšamo čas bratve zelenjave.

V kleti: moramo stalno nadzorovati tiho vrenje. Če imamo slaba vina, jih ponovno prevremo s pomočjo svežih letošnjih droži.

V velikih vinarskih podjetjih segrejejo vino na 60 do 65 stopinj Celzija. Pri tem uporabljajo posebno napravo. S tem popolnoma uničijo ferment, ki povzroča potemnitev barve vina. Ta postopek je najboljši, vendar se dobro zavedamo, da je našim kmetom nedostopen. Vsi drugi postopki le začasno prekinjejo proces, ne morejo pa popolnoma odstraniti fermenta, ki ta proces povzroča.

V praksi uporabljamo v takih primerih kalijev metabisulfit. Za vsaki hektoliter tekočine uporabimo 6 - 10 gramov kalijevega metabisulfit. Iz tega se razvije približno 3 do 5 gramov žveplenege plina (žvepleni dvokis), ki odstrani kisik in tako prepreči delovanje oksidaze, katere deluje le v prisotnosti zraka. Nekateri strokovnjaki priporočajo po tem ukrepu zračenje vina, vendar je to zelo tvegano.

Stabilnost vina, ki je podvrženo spreminjanju barve, lahko dosežemo tudi s sledečim ukrepom. V težjih primerih, to je, ko nastopi sprememba barve že po nekaj urah, uporabimo do 30 gramov kalijevega metabisulfit, v lažjih primerih pa manjšo količino zgoraj navedenega sredstva. Tri dni po žveplanju vina dodamo le temu 10 gramov tanina na vsaki 100 litrov. Tako vino zračimo in mu dodamo želatino, da nam vino spet postane bistro. Želatina nam zmanjša količino oksidaze in s tem se deloma od strani vzrok za potemnitev vina. Če hočemo doseči zanesljiv uspeh, bomo vino še filtr